

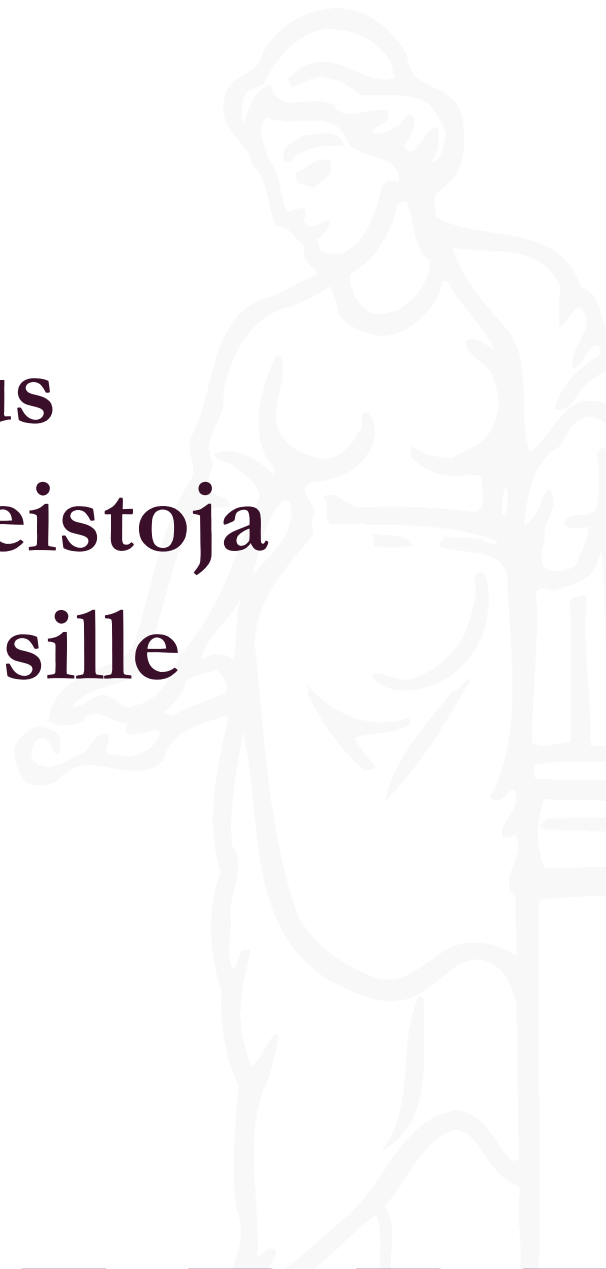

KANSALLISARKISTO

Astia-infotilaisuus massadigitointiin aineistoja siirtäville viranomaisille

26.1.2022

Korjattu versio, 2.3.2022

Infotilaisuuden sisältö

- **Ohjelma**
  - Astian ominaisuudet ja käyttöönotto
  - Astian demoaminen
  - Keskustelua ja kysymyksiä
- **Ohjeet tilaisuuteen**
  - Pidättehän oman mikin sekä videoyhteyden kiinni esitysten aikana.
  - Esitysten aikana kysymyksiä voi esittää Chatissa.
  - Kysymyksille ja keskustelulle on varattu aikaa tilaisuuden loppuun.
  - Esitysmateriaali ja kooste kysymyksistä vastauksineen jaetaan Kansallisarkiston verkkosivuilla tilaisuuden jälkeen.
  - Tilaisuus keskittyy Astian käyttöön massadigitointiin aineistoja siirtäneiden / siirtävien viranomaisten näkökulmasta.

Astian ominaisuudet 1/4

- Astia tukee yleisimpiä selaimia, ja sen käyttö on maksutonta.
- Astiassa voi hakea ja tarkastella digitaalisia aineistoja sekä niiden luettelointi- ja kuvailutietoja (metatietoja).
  - Mahdollisuus myös arkistoyksikkötasolla haku sisältöön (OCR).
- Astiasta voi ladata asiakirjoja omalle koneelle.
- Viranomaiskäyttäjät hoitavat tiedon antamisen velvoitteet säilytysvaiheessa olevasta aineistosta Astiaa hyödyntämällä (eli tietopalvelu omassa organisaatiossa).
  - viranomaiskäyttäjä → viranomaisasiakas: kopio tiedoista tai Virtukirjautuminen ja käyttöoikeus digitaaliseen aineistoon
  - viranomaiskäyttäjä → muu asiakas: kopio tiedoista

Astian ominaisuudet 2/4

- **Miten digitaalinen aineisto on nähtävillä eri käyttäjille?**
  - Näkyvyyteen vaikuttaa,
    - onko aineisto säilyttämisen vai arkistoinnin vaiheessa
    - sisältääkö aineisto henkilötietoja
    - onko aineistoon liitetty käyttörajoituksia.
  - Julkiset säilytys- ja arkistointivaiheessa olevat aineistot, jotka eivät sisällä henkilötietoja, näkyvät kaikille käyttäjille.
    - Aineiston katsominen on mahdollista ilman Virtu-kirjautumista₄

Astian ominaisuudet 3/4

- **Miten digitaalinen aineisto on nähtävillä eri käyttäjille?**
  - **Säilyttämisen vaiheessa** olevat aineistot, joihin on liitetty käyttörajoitus tai ne sisältävät henkilötietoja:
    - Näkyvät vain Virtu-kirjautuneelle viranomaiselle, jolle on annettu käyttöoikeus aineistoon (AD-rooli).
  - **Arkistointivaiheessa** olevat julkiset aineistot, jotka sisältävät henkilötietoja (elossa olevia, alle 100 v.):
    - Näkyvät Virtu-kirjautuneelle viranomaiselle, jolle on annettu käyttöoikeus aineistoon (AD-rooli).
    - Näkyvät muulle asiakkaalle vain Kansallisarkiston tutkijasaleissa.
  - **Arkistoinnin vaiheessa** olevat aineistot, joihin on liitetty käyttörajoitus:
    - Näkyvät Virtu-kirjautuneelle viranomaiselle, jolle on annettu käyttöoikeus aineistoon (AD-rooli).
    - Näkyvät muulle kirjautuneelle asiakkaalle, jolle on annettu käyttöoikeus (käyttölupamenettely). Käyttö tapahtuu kirjautuneena Kansallisarkiston tutkijasaleissa.

Tunnistaudu

Astia-palveluun tunnistaudutaan Haka-, Virtu- tai Suomi.fi tunnistamisen kautta. Jos et ole aiemmin käyttänyt Kansallisarkiston palveluita, sinulta kysytään tunnistautumisen yhteydessä lisätietoja.

Suomi.fi

Suomi.fi-tunnistaminen on julkishallinnon asiointipalveluiden yhteinen tunnistuspalvelu. Valitset itse, mitä tunnistustapaa haluat hyödyntää (esim. verkkopankkitunnuksia).

Haka

Kirjaudu

Valitse kotiorganisaatiosi ...

Muista valinta tälle istunnolle

Haka on Suomen korkeakoulujen yhteinen käyttäjätunnistusjärjestelmä. Haka on avoin kaikille Suomen korkeakouluille ja niiden toimintoa tukeville organisaatioille.

Virtu

Kirjaudu:

Valtion tunnistuspalve

Tällä hetkellä palvelun käyttö on VIRTU tunnistautumista käytettäessä tarkoitettu vain niille viranomaisille, joiden kanssa Kansallisarkisto on tehnyt Astia-verkkopalvelun käyttöä koskevan sopimuksen.

Astian ominaisuudet 4/4

- Miten metatiedot ovat nähtävillä eri käyttäjille?
  - Näkyvyyteen vaikuttaa,
    - onko aineisto säilyttämisen vai arkistoinnin vaiheessa
    - sisältääkö metatieto näyttörajoitettuja henkilötietoja.
  - Astiassa näkyvät aineiston metatiedot tulevat AHAA:sta (viranomaisen tekemä luettelointi ja kuvailu).
  - Julkiset metatiedot, jotka eivät sisällä henkilötietoja, näkyvät kaikille käyttäjille.
  - Säilytysvaiheessa olevan aineiston metatiedot ovat aina julkisia.
    - Viranomainen ei voi sisällyttää aineiston metatietoihin näyttörajoitettavia henkilötietoja.
  - Arkistointivaiheessa olevan aineiston henkilötietoja sisältävät metatiedot ovat näyttörajoitettuja.
    - Käyttö vaatii kaikilta käyttäjiltä kirjautumisen ja hyväksytyin käyttötarkoituksen ilmoittamisen Astiassa.

Viranomaiskäyttäjä

Onko käyttöoikeus?

Viranomainen määrittää ja hallinnoi oman henkilökuntansa käyttöoikeuksia digitoituihin aineistoihin viraston omassa käyttövaltuushallinnassa.

Säilyttämisen vaiheessa oleva tietoaineisto

Julkinen aineisto

Julkinen, henkilötietoja sisältävä aineisto

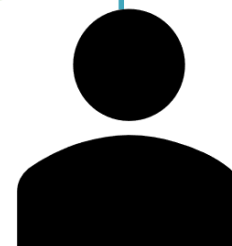
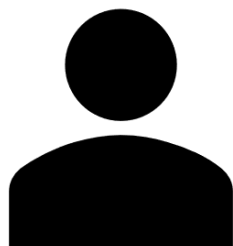
Salassa pidettävä, käyttörajoitettu aineisto

Muu asiakas

Ei käyttöoikeutta

Asiakas ei pääse katsomaan digitoitua aineistoa.

Astian käyttöönotto 1/2

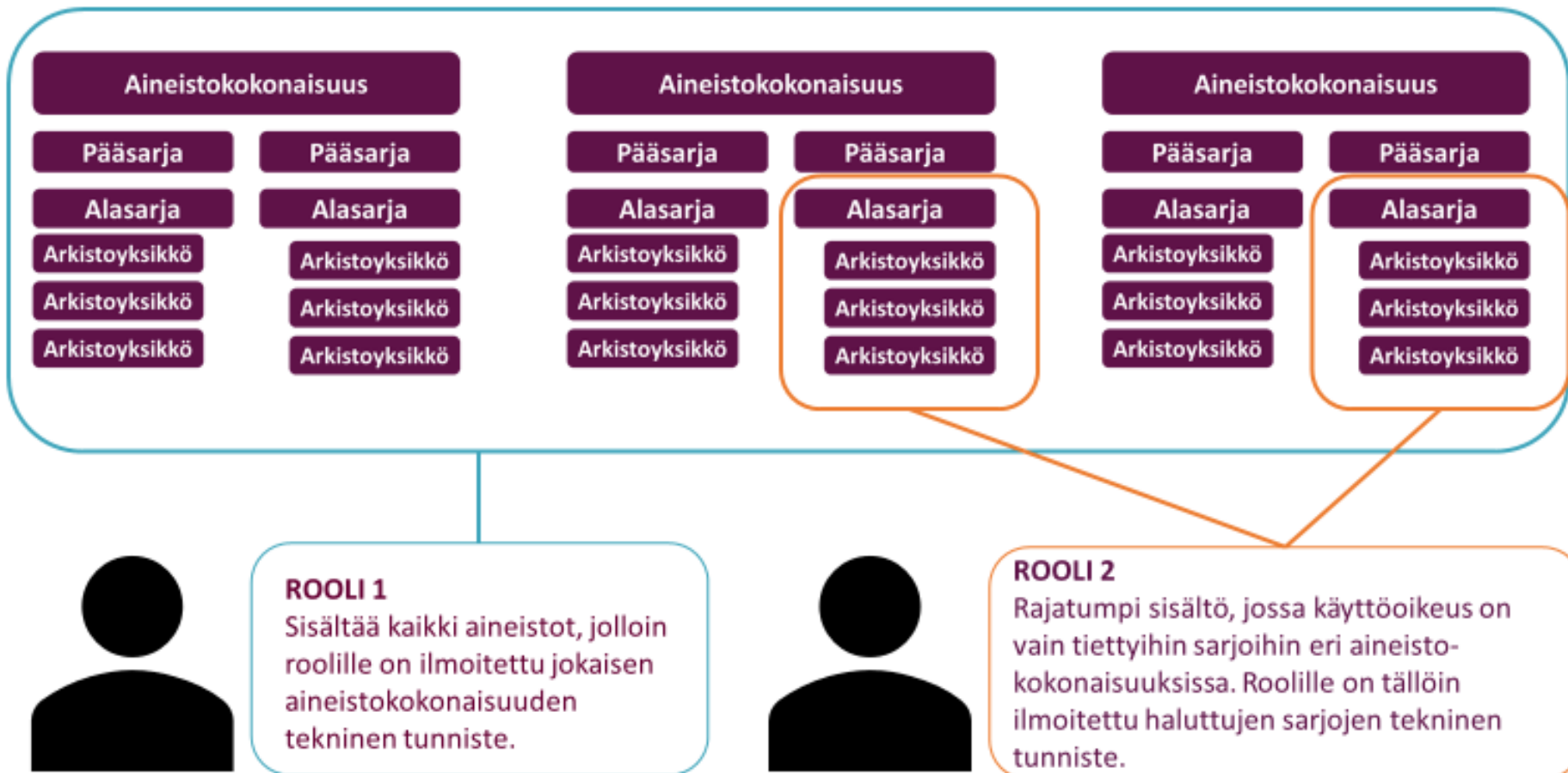
- Säilytysvaiheessa olevien käyttörajoitettujen digitaalisten aineistojen käyttö Astiassa edellyttää viranomaiselta vahvaa tunnistautumista (Virtu-menettely) ja henkilökohtaista käyttöoikeutta aineistoon.
- Viranomaisten käyttöoikeudet määritellään **rooleina** (AD-roolit).
- Jokaisella käyttäjällä voi olla vain yksi rooli Astiassa.
- Viranomainen voi määrittää useita erilaisia rooleja eri tehtäville.

Astian käyttöönotto 2/2

• Mitä pitää tehdä?

1. Mieti oman organisaation henkilökunnan käyttötarpeet ja -oikeudet digitoituihin aineistoihin.
2. Täytä viranomaiskohtaisesti käyttöoikeusilmoituslomake (yksi lomake per viranomainen).
  - Jos rooliin lisätään aineisto aineistokokonaisuustasolla, käyttöoikeus annetaan kaikkiin aineistokokonaisuuden sisältämiin aineistoihin (myös sinne tulevaisuudessa lisättäviin).
  - Tarvittaessa käyttöoikeus voidaan määrittää sarjatasolle, tai jopa arkistoyksikkötasolle.
3. Toimita käyttöoikeusilmoituslomake Kansallisarkiston kirjaamoon.
4. Kansallisarkisto toimittaa viranomaiselle tiedon tietojen tallennuksesta.
5. Viranomainen huolehtii käyttöoikeuksien määrittelystä viraston omassa käyttövaltuushallinnasta (viranomaisen oma tekninen tuki apuna).
  - Käyttäjä voi kirjautua Virtu-tunnistautumisella uuteen Astiaan ja käyttää aineistoja käyttöoikeuksiensa (määritetyn roolin) mukaisesti.
  - Viranomaisella on vastuu tarvittaessa ilmoittaa roolitietoihin liittyvistä muutoksista ja korjauksista.

Tietopalvelu ja siirtymäaika 1/2

- Tiedon antamisen vastuu aineistosta siirtyy uuden Astian käyttöönoton myötä Kansallisarkistolta viranomaiselle (säilyttämisen vaiheessa olevat digitaaliset aineistot).
- **Siirtymäaika 31.3.2022 asti**
  - Tiedon antamisen vastuu siirtyy Kansallisarkistolta viranomaiselle siirtymäajan jälkeen.
  - Siirtymäaikana luodaan roolitukset (käyttöoikeudet kuntoon), ja viranomainen ehtii harjoitella Astian käyttöä.
  - Siirtymäaikana Kansallisarkisto vastaa tietojen antamisesta sekä antaa tarvittavaa tukea käyttöönotossa ja roolitusten laatimisessa.
- **Pilotti-Astia käytettävissä 31.3.2022 asti**

Tietopalvelu ja siirtymäaika 2/2

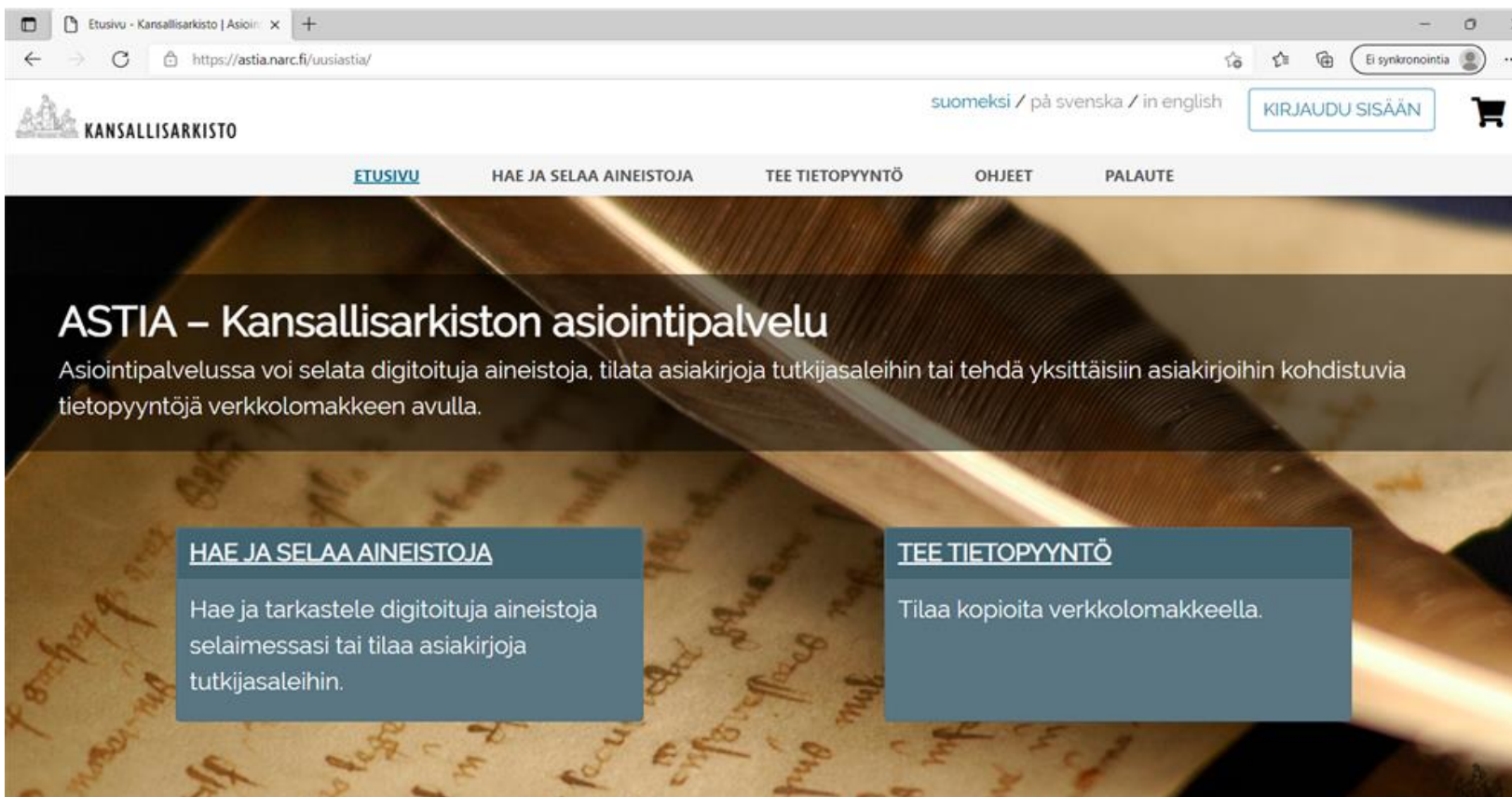
- Jatkossa, kun siirtosuunnitelman mukainen siirtokokonaisuus on digitoitu, Kansallisarkistosta ollaan yhteydessä viranomaiseen.
  - Samalla tiedon antamisen vastuut määrittyvät aineiston säilyttämisen/arkistoinnin vaiheen mukaan.
  - Käyttöoikeusilmoituslomake laaditaan/päivitetään hyvissä ajoin etukäteen esimerkiksi, kun aineistot on siirretty Kansallisarkistolle digitoitavaksi.
- **Miten nopeasti aineistot tulevat Astiaan digitoinnin jälkeen?**
  - Tällä hetkellä aineistot tulevat viiveellä Astiaan nähtäville. Astiassa näkyvät nyt kaikki ennen joulukuuta 2021 digitoidut aineistot.

Astiaan kirjautuminen

- **Miten kirjaudun uuteen Astiaan?**
  1. Kirjoita verkkoselaimeen osoitteeksi <https://astia.narc.fi/uusiastia/>
  2. Kirjaudu Virtu-tunnuksilla sisään. Kirjautumisen jälkeen ohjautut vanhan Astian etusivulle, josta täytyy itse siirtyä uuteen Astiaan klikkaamalla uudelleen uuden Astian osoitetta.
    - Kyse on tilapäisestä käytännöstä. Kun vanha Astia ja Digitaaliarkisto on poistettu käytöstä, pääsee suoraan kirjautumaan uuteen Astiaan.

HUOM. Jos et ole aikaisemmin kirjautunut Virtulla Astiaan tai Pilotti-Astiaan, sinun tulee ensimmäisen kirjautumisen yhteydessä antaa yhteystietosi ja hyväksyä palvelun käyttöehdot. Käytä yhteystietoinasi työosoitetta ja työpuhelinnumeroa.

Astian demoaminen

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://astia.narc.fi/uusiastia/>. The page header includes the Kansallisarkisto logo, language options (suomeksi / på svenska / in english), a login button (KIRJAUDU SISÄÄN), and a shopping cart icon. The main navigation menu contains: [ETUSIVU](#), [HAE JA SELAA AINEISTOJA](#), [TEE TIETOPYYNTÖ](#), [OHJEET](#), and [PALAUTE](#).

ASTIA – Kansallisarkiston asiointipalvelu

Asiointipalvelussa voi selata digitoituja aineistoja, tilata asiakirjoja tutkijasaleihin tai tehdä yksittäisiin asiakirjoihin kohdistuvia tietopyyntöjä verkkolomakkeen avulla.

HAE JA SELAA AINEISTOJA

Hae ja tarkastele digitoituja aineistoja selaimessasi tai tilaa asiakirjoja tutkijasaleihin.

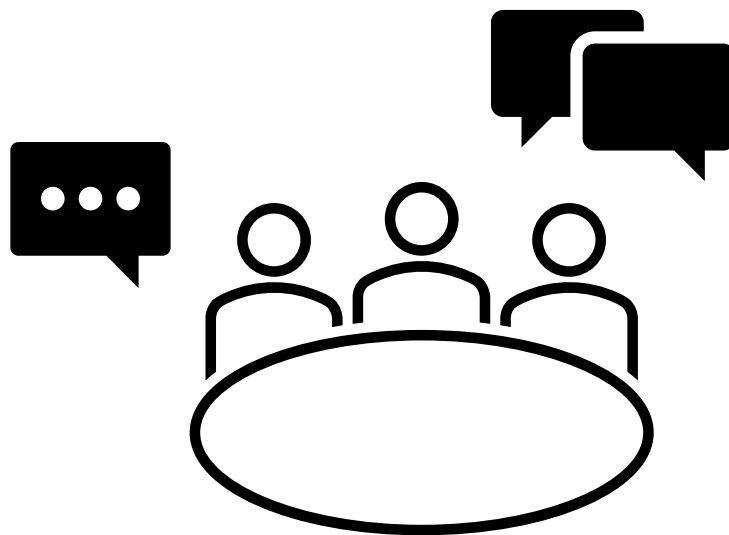
TEE TIETOPYYNTÖ

Tilaa kopioita verkkolomakkeella.

Keskustelua ja kysymyksiä

- Nyt sana on vapaa keskustelulle ja kysymysten esittämiselle.

Kysymykset ja ongelmatilanteet

- Kysymyksiä *Astian* käytössä voi toistaiseksi laittaa sähköpostitse osoitteeseen [massadigitointi\(at\)kansallisarkisto.fi](mailto:massadigitointi(at)kansallisarkisto.fi).

